

Hopprätvingar – Orthopterans

Orthoptera

Oskar Kindvall

Både i 2000 och 2005 års rödlistor återspeglades en tydlig positiv trend för flera hopprätvingar, där flera arter hamnade i lägre kategorier jämfört med tidigare. Den positiva trenden har hållit i sig, även om den inte lett till några ytterligare kategoriförändringar sedan 2005 års rödlista. Skälet till att försvinnanderisken sjunkit för flera arter under det senaste decenniet bedöms vara ett för hopprätvingar gynnsammare klimat snarare än förbättringar i arternas levnadsmiljöer, som i huvudsak utgörs av olika typer av hävdade eller ohävdade gräsmarker. Motsvarande trend har även observerats i Tyskland, där flera sydliga arter nu håller på att sprida sig norrut i landet.

De arter som gynnats av klimatförändringarna har fortsatt att expandera, men detta har skett utan att det har påverkat deras rödlistekategori, medan de arter som nu fortfarande är hotade inte kunnat utnyttja det gynnsammare klimatet för att sprida sig. Trumgräshoppa har förvisso observerats i betydligt högre tätheter sedan början på 90-talet jämför med tidigare, men det har ändå inte skett några nyetableringar. Detta kan förklaras med artens extremt dåliga spridningsförmåga. Liknande mönster verkar gälla även för övriga nu rödlistade arter. Genom att nyetableringar och återkolonisa-

Both in the 2000 and the 2005 Red Lists, a distinct improvement of the situation could be noticed for several orthopterans, causing several species to be transferred to lower categories than before. This positive trend continues, although it has not resulted in any re-categorisations since the 2005 Red List. The improved situation of many species during the last decade is probably caused by a more favourable climate rather than by improvements in their habitats, which primarily consist of various types of grazed and ungrazed seminatural grassland. A similar trend has been reported from Germany, where a number of southern species are spreading northwards.

The species that benefit from the climate changes have continued to spread, if not sufficiently to affect their Red List status, whereas the species that are still threatened have not been able to take advantage of the favourable climate to spread. Since the early 1990's the rattle grasshopper *Psophus stridulus* has indeed been recorded in considerably higher densities than before, but there have been no new colonisations. This may be due to the extremely low capacity for dispersal of this species. The pattern seems to be similar for the other currently red-listed species. As there are hardly any new colonisations or re-colonisations, the impact of

tioner inte förekommer i någon större omfattning tar effekten av negativa biotopförändringar över, med bibehållen eller ökad risk för utdöende som följd.

Hoppärvingar indelas i gruppen gräshoppor *Caelifera* med 26 arter i Sverige samt gruppen syrsor och vårtbitare *Ensifera* med 13 arter – två syrsor (varav endast mullvadssyrsan är inhemsk), 10 vårtbitare och en grotvårtbitare. Av de totalt 39 arterna är endast 35 inhemska. Alla hoppärvingar är terrestra, även om några förekommer i våtmarker.

Endast ett begränsat antal personer har intresserat sig för gruppen, varför kunskapen om flera av arterna är begränsad. Detta gäller dock främst de mer allmänna arterna, medan de flesta arter med begränsad utbredning varit föremål för en rad populations-ekologiska forskningsprojekt (Åsa Berggren, Allan Carlson, Nicklas Jansson, och Oskar Kindvall) och inventeringar (Ingemar Ahlén, Boris Berglund, Gunnar Hallin, Nicklas Jansson, Håkan Lundkvist, Jan Sjöstedt, Thomas Vestman m.fl.).

Namngivningen följer ArtDatabankens taxonomiska databas Dyntaxa (<http://dyntaxa.artdata.slu.se>), vilken bygger på Kindvall & Denuel 1987. Bedömningarna har gjorts av Oskar Kindvall (organismgruppsansvarig vid ArtDatabanken).

habitat deterioration weighs down, leading to an undiminished or increased risk of extinction.

The orthoptera are subdivided into grasshoppers *Caelifera* represented by 26 species in Sweden and katydids and crickets *Ensifera* with 13 species – two crickets (of which only the *Gryllotalpa gryllotalpa* mole cricket is native), ten katydids and one cave cricket. Only 35 out of the 39 species are native to Sweden. All orthoptera are terrestrial, although a few species occur in wetlands.

Since only a small number of people have taken any interest in these groups, the information about several of the species is limited. This is mainly true of the relatively common species, whereas most of the species with a limited distribution have been the subject of a series of population ecology research projects (Åsa Berggren, Allan Carlson, Nicklas Jansson and Oskar Kindvall) and inventories (Ingemar Ahlén, Boris Berglund, Gunnar Hallin, Nicklas Jansson, Håkan Lundkvist, Jan Sjöstedt, Thomas Vestman and others).

The nomenclature follows the Swedish Species Information Centre taxonomic database Dyntaxa (<http://dyntaxa.artdata.slu.se>), which is based on Kindvall & Denuel 1987. The assessments were made by Oskar Kindvall (responsible for the organism group at the Swedish Species Information Centre).

Tab. 77. Hoppärvingar i Sverige. Totalt antal, antal bedömda samt antal rödlistade arter år 2010 respektive 2005. Siffran för antalet taxa anger de arter som är inhemska (och därmed bedömbara) enligt rödlistningens definitioner. Orthoptera in Sweden. Total number of species, number of evaluated and red-listed species in the years 2010 and 2005, respectively. The number of taxa denotes indigenous species according to the definition of the Regional Guidelines.

	Antal arter i Sverige No. of species in Sweden	Antal bedömda arter No. of assessed species	Antal rödlistade arter 2010 No. of red-listed species 2010	% rödlistade av bedömda arter 2010 % red-listed of assessed species 2010	Antal rödlistade arter 2005 No. of red-listed species 2005
Arter Species	35	35	5	14	5

Tab. 78. Antal arter hoppärvingar per rödlistekategori. Number of Orthoptera species in the respective Red List categories.

	DD Kunskapsbrist	RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	Totalt Total
Arter Species	0	0	0	2	1	2	5

Rödlista över hopprätvingar Red List of Orthoptera

Kategorier och kriterier: se s. 21. *Red List Categories and Criteria:* see p. 21.

Län: se karta s. 200. *Counties:* see map on p. 200.

Landskapstyper: se s. 45. *Landscape types:* see p. 45.

Länsförekomst: se s. 48. *Status in the counties:* see p. 48.

● Bofast. *Resident.*

? Eventuellt bofast. *Possibly resident.*

† Utdöd i länet, tidigare bofast. *Locally extinct, formerly resident.*

Reproducerande arter <i>Reproducing species</i>	Kategori	Kriterier	Landskapstyper	Skåne	Blekinge	Götlands	Öland	Kalmar (fastl.)	Kronobergs	Jönköpings	Hallands	Västra Götalands	Östergötlands	Södermanlands	Stockholms	Uppsala	Västmanlands	Örebro	Värmlands	Dalarnas	Gävleborgs	Västernorrlands	Jämtlands	Västerbottens	Norrbottnens
				M	K	I	H ₀	H _f	G	F	N	O	E	D	AB	C	U	T	S	W	X	Y	Z	AC	BD
<i>Bryodema tuberculata</i> rosenvingad gräshoppa	VU	B1ab(i,ii)+ 2ab(i,ii); D2	J				●																		
<i>Chrysochraon dispar</i> guldgräshoppa	NT		JUVH			●	●							●		●	●							●	●
<i>Gryllotalpa gryllotalpa</i> mullvadssyrsa	EN	B2ab(i,ii,iv)	JUVH	●	●	●	●	●			†	†													
<i>Psophus stridulus</i> trumgräshoppa	EN	B2ab(i,ii,iii,iv)	JU	†	●	●	●	●	†	●	†	●	●	●	●	●	†	†	†	†	?				
<i>Stauroderus scalaris</i> skärrande gräshoppa	NT		JU			●																			